

L'uniforme burocràtic de Brussel·les

Marc FORNÉ i MOLNÉ

El programa d'aquestes jornades de Prada del Conflent és un dels més adients pel que fa a l'actualitat política andorrana i europea. Perquè s'hi tracta el tema més important per al nostre país: no hi ha dubte que som a Europa (alguns diem que hi érem abans que tots els altres). És clar que no toquem a la mar Mediterrània, com els de Mònaco, ni tenim de veïns els austríacs i els suïssos, com els de Liechtenstein. Tampoc estem rodejats pels italians, com els de la República de San Marino. Som al mig del Pirineu, però tenim les millors pistes d'esquí del sud d'Europa (i de bona part de la resta) i rebem més visites, en relació amb la nostra població i espai, que cap altre estat del món.

Llàstima que, com que som com els altres del nostre entorn, n'hem agafat més aviat els mals costums que els bons. Sobretot del Runer avall. Perquè molt abans de seguir tractant amb aquesta Europa de buròcrates uniformistes, ja ens hem començat a posar el vestit d'una excessiva burocratització de la vida política i econòmica del país. Per tal que no ens vegin malament els altres (alguns dels quals tenen uns enormes índexs de corrupció política suportats estoicament per les seves submises poblacions) ja hem aplicat al peu de la lletra allò que deia el marquès de Romanones: *"Tu pots fer les lleis que jo faré els reglaments, i manaré jo..."*

El Consell General té tota la competència, d'ençà la Constitució, per fer lleis i més lleis. Totes porten el reguitzell inevitable, es veu, de remetre a reglaments que farà el Govern. I vinga a fer reglaments els de la gàbia! No pas els ministres, ni el govern ni els qui fa molts anys que saben de què va... no: els de la gàbia. Els qui mai no veu ningú; potser perquè són a Barcelona, a València o a Madrid. I, mentrestant, la gent del país s'ha d'esbarallar, sense voler és clar, amb qui troba darrere la taula d'atenció al públic, a qui, sovint, ni se li ha demanat d'opinar. Mentrestant a ningú no se li ha acudit de fer una llei com la que ja han fet i apliquen al Canadà, la que diu que cada llei nova que es faci obliga el parlament d'Otawa a derogar-ne una del mateix tema. Una forma de reduir paperassa (ho diuen així) que ja havien començat

els del mateix govern (del Canadà, és clar) amb els seus decrets, reglaments i acords.

I així anem caient en la suposada modernitat pretenent que, per exemple, la modernització del BOPA farà estalviar paper... El fa estalviar a l'administració, ben segur, però en fa esmerçar sis vegades més (una per columna) sempre que, seguint les instruccions ben pagades d'algun assessor de més avall del Runer, qualsevol particular, advocat o el que sigui, vulgui imprimir una llei, un reglament o un decret qualsevol.

O trigar més de dos anys per poder accedir al portal virtual de l'Agència Tributària d'Andorra amb sistemes operatius i navegadors que no fossin els estipulats pel magnífic programa que Govern va adquirir per un mòdic preu. No obstant, actualment també s'han de realitzar tot un seguit de maniobres i acrobàcies informàtiques per poder fer la pertinent declaració tributària si tens la *mala sort* de treballar amb Apple o Linux. Els d'Apple i els de Linux devem ser una mena d'errada de la natura, una espècie a extingir (només a Andorra) malgrat que cada dia n'augmenta el nombre d'usuaris.

Per això trobem tant a faltar enquestes, no com les que ja es fa ben sovint, sinó unes que diguin quina proporció d'economia productiva hi ha a Andorra i quina part d'economia burocràtica pot suportar, o quin seria el resultat d'aplicar l'informe PISA a tots i cadascun dels sistemes educatius andorrans: l'andorrà, l'espanyol, el francès, el mig confessional i el privat. O una enquesta real que digui quina ha estat la incidència de la inversió estrangera a Andorra els darrers anys. O una altra que faci dir als professionals del dret, de l'economia i de l'administració què en pensen de la creixent paperassa administrativa andorrana que tantes iniciatives paralitza...

Tot això ja podia haver estat fet fa molts anys, és cert, i alguns ho podíem haver encetat. Però no s'ha fet mai. Ni abans ni ara, i ens anem ficant en aquesta mena de cofoisme polític que edulcora les notícies, adorm la nostra classe política i deixa la gent, els electors, sense saber gran cosa del que es prepara. Si fins i tot algun ministre ha gosat dir, o li han deixat dir, que potser el poble hauria d'estar més informat del que es cou a Brussel·les, perquè ens hi juguem el futur.

Llàstima que, simultàniament, se'ns va fent un vestit a mida que comporta, com destaca molt bé el company Clavera, que d'entrada el marc institucional no hagi estat ben negociat. ¿Com es pot entendre, altrament, que Europa sotmeti els litigis amb un tercer (Andorra) al seu propi Tribunal Europeu de Justícia?

Això ho volen els europeus, els mateixos que van tardar anys i panys a fer directives que a Andorra ja vam aplicar sense ser de la Unió Europea, sobre seguretat en els túnels viaris, per exemple. Lamentablement abans van haver de perdre la vida dotzenes de ciutadans europeus al túnel del Mont Blanc i en algun altre dels Alps.

Els mateixos que van tardar més de cinc anys a adoptar directives sobre possible blanqueig de diner, més de cinc anys després que Andorra les apliqués per llei, malgrat no ser membre de la *Unió Europea d'Estats Egoistes* (com m'agrada aquesta definició políticament incorrecta, però ben certa). Ben certa ara més, després de l'espectacle del Brexit i dels viatges amb portàtils i *atachés* amunt i avall de presidents, ministres, secretaris d'estat i comissions, de francesos, alemanys, espanyols i italians per tal que la futura City sigui a París, Frankfurt, Madrid o Roma. O per tal que les agències que se n'aniran de Londres es quedin a casa de

cadascú. Passió per la City? No solament pel nom sinó pel fet que a Londres fan el que volen, sempre ho han fet, i ara els abandonats europeus els faran el vestit a mida que ells (els britànics) vulguin. Tant se val que el president Juncker s'ofengui pel fet de trobar-se quasi sol i que ben pocs l'escoltessin en un Parlament europeu de més de set-cents diputats... És clar que abans tant se valia que el Sr. Juncker hagués estat el millor primer ministre del seu país, Luxemburg, al qual es va esmerçar amb èxit a aportar la seu de moltes multinacionals mundials que no volen pagar impostos més grans als altres estats europeus (que després, amb tota la naturalitat, el fan president a ell...).

Per això, i moltes altres coses, m'agrada l'anterior definició. I ho dic i ho repeteixo per tal d'intentar fer veure als nostres representants que no vagin a Brussel·les o rebin als europeus com si fossin els dolents de la pel·lícula.

Seguim essent el país que més immigració ha rebut de forma benvinguda. Seguim essent l'únic Estat europeu que ha multiplicat per deu la seva població en menys d'un segle, i també l'únic que ha multiplicat per més de deu el seu cens electoral en mig segle. I tot això, pels temps que corren, ho seguirem sent durant anys o segles.

I tinc la impressió, o segueixo tenint-la, que això no es diu prou sovint. Que hem de rebre uns personatges europeus que ens venen a donar lliçons, de democràcia i d'economia, tot rebent unes remuneracions i avantatges de tota mena, algunes vegades més grans que les dels nostres polítics, tot i podent llogar gent del seu entorn sense saber mai quina feina els demanen. Tot i veient que els preocupa més la forma de les taronges i de les pomes que la mort de milers de refugiats al Mare Nostrum... o dels parats a les fronteres per manca d'aplicació d'unes ja ridícules quantitats de suposats acollits. Tot i que, malgrat tanta burocràcia (o potser a causa de) sempre arriben tard a la darrera crisi de l'aviram, dels ous de gallina o de les vaques boges.

Però, això sí, el que és més fàcil de fer passar per l'estolador europeu és la insignificant quantitat de tabac que es pugui fer a Andorra i la no menys insignificant a Europa que puguin vendre les nostres botigues. No pas les del Pertús, ni les de Calais, ni les d'Estrasburg cap a les *inexistents* fronteres europees. Inexistents però que marquen uns diferencials de taxes i de preus que cap buròcrata ni cap polític europeu no ha començat a anivellar, ni tan sols a intentar-ho. Potser perquè espatllaria mols negocis ben europeus actuals?

Tornem a allò que apliquen tan bé a Europa: *fort amb el feble, feble amb el fort*... No em fa res repetir, i en demano excuses, allò que vaig escriure no fa gaire al *BonDia*: "L'actual Unió Europea de 28 Estats Egoistes ens ha d'explicar que hem d'acceptar la lliure circulació de ciutadans, ells que estan corrent a aixecar murs i barreres de tota mena per evitar que arribi a l'encara pròspera Europa una allau d'emigrants de Líbia, Egipte, Iraq o Síria? Ens han d'explicar ells per què al golf Pèrsic hi ha tot un seguit d'estats (plens de petroli, és clar) als quals ningú no els demana res, malgrat ser de confessió semblant a la de molts estats quasi anorreats avui?"

I és clar que som europeus, més que molts d'ells! Que no podem ser antieuropeistes ni populistes, com tan de moda sembla ara. Però abans de rebre lliçons del altres seria bo que endrecéssim casa nostra. Que després del principal ministre del Govern, que hauria de ser el de cultura (és llàstima que no tothom pugui tenir un Pere Canturri), el següent no hauria pas

d'ésser el d'economia, ni el de pressupost, ni el d'exteriors, no: hauria de ser el de simplificació administrativa o ministre antipaperassa. Perquè, "La burocràcia és l'art de convertir el fàcil en difícil per mitjà de l'inútil." Paraules de l'intel·lectual mexicà Carlos Castillo Peraza per definir aquest gegant sense rostre que teòricament hauria d'agilitar el tracte de l'administració amb el privat.

Res més lluny de la realitat si ens fixem amb Andorra. Aquí gaudim d'un sistema del tot sobredimensionat quant a paperassa creixent i requisits per presentar per a qualsevol tràmit administratiu. Un sistema burocràtic que únicament deriva a setmanes i setmanes d'espera, resolucions negatives perquè t'has deixat un espai sense omplir i inexplicables cues a l'edifici central de Govern. Bé, inexplicables no, ja que en comptes de potenciar el Prat del Rull, atenent, per exemple, els tràmits relatius a societats, comerços o inversió estrangera, perquè és en aquell edifici on s'ubiquen les oficines que resolen aquests afers, doncs au!, tanquem la barraca, tornem i quedem-nos al Prat de la Creu, on falta gent! Tot complicant la vida i el treball dels esforçats funcionaris que són al davant.

Mai ningú no va nomenar aquell ministre de la simplificació, encara que amb la posada en marxa del sistema de Tràmits es van suprimir una gran quantitat de documents innecessaris que es demanava als administrats per pura rutina burocràtica. I no solament els que va costar més de suprimir, aquells famosos certificats de residència que calia demanar cada dia pels motius més fútils, en el començament de l'era informàtica. I dic que van costar de suprimir –qui era ministre Enric Casadevall se'n deu recordar prou– pel fet que els cònsols que els firmaven cobraven 300 pessetes per cada firma, amb gran diferència entre Canillo o Ordino i Andorra la Vella o Escaldes-Engordany, per exemple. Després es van posar un sou (multiplicat per dos). Ja ho va dir prou clar un candidat a cònsol major d'una parròquia molt poblada: ell no hi podia pas perdre pel fet de fer política... però aquesta és una altra qüestió.

Tornant a Europa, destacava al començament l'encert del tema d'aquest dia. Després de sentir tot de coses políticament correctes potser quedarà la conclusió que no ens ha arribat gran cosa a la base popular per saber què voldria firmar el nostre govern i com li hauríem de donar la raó en un referèndum posterior. Ara com ara sembla que tot el problema és que el Partit Liberal no vol entrar en un pacte d'estat. Potser n'hi ha que es pensen que és un pacte per dir amén.

Qui ho va deixar prou clar és un tal Sr. Thomas Mayr-Harting, que es veu que va dir que Andorra haurà d'acceptar tard o d'hora totes les quatre normes bàsiques de la UE. Entre les quals, la de la lliure circulació i establiment de persones (ara potser caldria preguntar-ho a Grècia, a Bulgària o a Romania)...

Tal com vaig escriure fa pocs mesos, ara resulta que a Europa "...no poden fer acords indefinits i volen posar terminis a les seves decisions. Però resulta que els terminis són una trampa mortal per als qui no podem decidir gran cosa. Si es firmés un acord d'associació amb la UE que posi punt final amb un termini, normalment de dos, i màxim de set anys, a allò que es va negociar amb el Mercat Comú l'any 1989 i es va firmar el 1990, no hi ha cap adoració per a l'actual Europa que ho justifiqui, i s'estaria fent un mal servei al país (un altre)."

Algú ens haurà d'explicar millor, ara doncs, allò dels vint anys.

Potser molts ens pensem que als d'Europa se'ls ha d'explicar, amb tota humilitat però amb

tota la fermesa que es pugui, que fa més de setanta anys que Andorra ha permès l'establiment i la prosperitat de molts dels qui eren veïns nostres i han esdevingut andorrans.

Però em temo que, ara com ara, el Govern té una adoració excessiva per l'esperada i, de moment, suposada inversió estrangera. Al meu entendre, aquí comença el problema: en lloc de comptar més amb els qui han fet possible l'actual Andorra, se'ls oblida i s'opta (es diu sovint la barbaritat d'*apostar*, que en català vol dir *fer una juguesca*) per les noves oportunitats que se suposa que tindran a Europa als andorrans.

Potser, a més del **ministeri de simplificació administrativa antipaperassa**, caldria també pensar en un **ministeri de creure en la gent del país**, no fer servir mai assessors jurídics ni econòmics d'una banda i l'altra de les nostres fronteres en temes fiscals, econòmics i jurídics. Aprofitar més, per a altres temes, els assessors que el Copríncep Francès ens deixa quasi de franc. Fer servir gent d'altres llocs, amb més experiència europea, encara que no parlin català, ni espanyol, ni francès.

Tan difícil i tan poc electoral pot semblar pensar en els d'Andorra durant quatre anys, i no solament per preparar unes futures eleccions?

Però potser això és, ara com ara, somniar truites.

Marc Forné i Molné,

advocat i cap de Govern d'Andorra 1994-2005